

OPĆI PODACI			
IME I PREZIME	Katarina Bogatić		
Naziv studija	Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij „Pedagogija i kultura suvremene škole“		
Matični broj			
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti <i>(staviti križić u polje)</i>	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ po osnovi znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca			
Datum i mjesto			
Adresa			
Telefon / mobitel			
e-pošta			
ŽIVOTOPIS			
Obrazovanje (od novijega k starijem datumu)	1. 2008. – 2011.: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet u Osijeku, Diplomski studij engleskog jezika i književnosti (nastavnički smjer) i pedagogije, 2010./2011. 2. 2005. – 2008.: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet u Osijeku, Preddiplomski studij engleskog jezika i književnosti i pedagogije, 2007./2008.		
Radno iskustvo (od novijega k starijem datumu)	1. 01. 12. 2011. – danas: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet, asistentica na Odsjeku za pedagogiju, Katedra za pedagogiju 2. 09. 09. 2011. – 30. 11. 2011.: Osnovna škola Sibirskih žrtava u Sibirju, učiteljica engleskog jezika 3. 09. 12. 2010. – 31. 12. 2010.: Osnovna škola Bratoljuba Klaića u Bizovcu, učiteljica engleskog jezika		

Popis radova

1. Rengel, K. (2013). Autonomija i regulacija dječjeg ponašanja u dječjim jaslicama i vrtićima. U: M. Ljubetić, S. Zrilić (Ur.), *Pedagogija i kultura: Kultura kao polje pedagoške akcije: odgoj, obrazovanje, kurikulum* (str. 230-237). Zagreb: Hrvatsko pedagoško društvo.
2. Babić, N., Rengel, K. (2013). Preschool: a social-cultural context of childhood. U: A. Bivševa, V. Shishkina (Ur.), *Collection of Articles of the Second Annual International Scientific Conference EARLY CHILDHOOD CARE AND EDUCATION [CD]*. Moskva: Mozaika Sintez.
3. Rengel, K. (2014). Preschool Teachers' Attitudes Towards Play. *Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje/Croatian Journal of Education*, 16 (Sp. Ed. 1), 113-125. doi: 10.15516/cje.v16i0.954
4. Rengel, K., Bungić, M. (2014). Suradnja obitelji i dječjeg vrtića iz perspektive djece. U: I. Prskalo, A. Jurčević Lozančić, Z. Braičić (Ur.), *14. dani Mate Demarina: Suvremeni izazovi teorije i prakse odgoja i obrazovanja* (str. 221-232). Zagreb: Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu.
5. Rengel, K. (2014). Some Theoretical Issues Concerning Children's Participation in Preschools. *Hungarian Educational Research Journal*, 4 (3), 71-82. doi: 10.14413/herj.2014.03.08.
6. Rengel, K. (2014). Teacher Competences in Early Childhood and Primary Education. *Zasabi navčal'noj ta naukovodolodnoj roboti*, 42 (2014), 108-119.
7. Rengel, K. (2014). Research with Children in Kindergartens. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 146 (2014), 34-39. doi: 10.1016/j.sbspro.2014.08.083
8. Rengel, K. (2014). Children's Participation in Early Childhood Education Institutions. U: N. Babić, A. Lubyanova, G. Maksimovna, O. Morozova, E. Tepishkina (Ur.), *Innovative Processes in Theory and Practice of Preschool Education* (str. 58-67). Vladimir: VISU.
9. Buljubašić-Kuzmanović, V., Simel, S., Gazibara, S., Rengel, K. (Ur.) (2015). Partnerstvo u odgoju i obrazovanju: Zbornik sažetaka plenarnih izlaganja i priopćenja. Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku.
10. Rengel, K. (2016). Children's participation in familial and institutional context: contemporary approaches and research. U: A. Nagy Varga (Ur.), *Családi nevelés (Family Education)* (str. 133-148). Debrecen: Didakt Ktf.
11. Bogatić, K. (2016). Stručno usavršavanje iz perspektive predškolskih odgojiteljica. U: V. Mlinarević, T. Vonta, T. Borovac (Ur.), *Rani i predškolski odgoj i obrazovanje - izazovi i perspektive* (str. 43-49). Osijek: Dječji vrtić Osijek, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku.
12. Rengel, K. (2016). What is preschool from the children's perspective?. U: K. Kraszewski, I. Paško (Ur.), *Aktywność poznawcza i działaniowa dzieci w badaniach pedagogicznych (Cognitive and Behavioral Activity of Children in Educational Research)* (str. 115-121). Krakow: Wydawnictwo Naukowe UP.
13. Jukić, R., Bogatić, K., Gazibara, S., Pejaković, S., Simel, S., Nagy Varga, A., Campbell-Barr, V. (Ur.) (2016). Zbornik znanstvenih radova s Međunarodne znanstvene konferencije 'Globalne i lokalne perspektive pedagogije'. Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku.
14. Jukić, R., Bogatić, K., Gazibara, S., Pejaković, S., Simel, S., Nagy Varga, A., Campbell-Barr, V. (Ur.) (2016). Zbornik stručnih radova s Međunarodne znanstvene konferencije 'Globalne i lokalne perspektive pedagogije'. Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku.
15. Rengel, K. (2016). Vizualni postupci u istraživanjima s djecom. U: B. Jerković, T. Škojo (Ur.), *Umjetnik kao pedagog pred izazovima suvremenog odgoja i obrazovanja Zbornik radova* (str. 543-554). Osijek: Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Umjetnička akademija u Osijeku.
16. Campbell-Barr, V., Bogatić, K. (2017). Global to local perspectives of early childhood education and care. *Early Child Development and Care*, 187 (10), 1461-1470. doi: 10.1080/03004430.2017.1342436
17. Bogatić, K., Campbell-Barr, V. (2017). Communities of practice supporting professionals. *Early Years Educator*, 19 (7), 14-16. doi: 10.12968/eyed.2017.19.7.14
18. Bogatić, K., Višnjić Jevtić, A., Campbell-Barr, V., Georgeson, J. (2018). Initial Literature Review - Interpreting Child-centredness to Support Quality and Diversity in Early Childhood Education and Care. Dostupno na: https://www.plymouth.ac.uk/uploads/production/document/path/11/11824/Initial_Child_Centred_Literature_Review_Final_2018.pdf
19. Bogatić, K. (2018). Djeca kao aktivni akteri suradničkih odnosa obitelji i ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. U: A. Višnjić Jevtić, I. Visković (Ur.), *Izazovi suradnje: Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima* (str. 67 - 76). Zagreb: Alfa.
20. Višnjić Jevtić, A., Bogatić, K., Glavina, E. (2020). Policy context: Early childhood education and care in Croatia. U: L. Hryniewicz, P. Luff (Ur.), *Partnership with Parents in Early Childhood Settings: Insights from Five European Countries* (str. 43 - 48). London: Routledge (Taylor & Francis Group). <https://doi.org/10.4324/9780429437113-7>
21. Bogatić, K. (2021). Time for Play? Researching the right to play in children's everyday lives with time use diaries. U: A. Višnjić-Jevtić, A. R. Sadownik, I. Engdahl (Ur.), *Young Children in the World and Their Rights: Thirty years with the United Nations Convention on the rights of the child* (str. 87 - 99). Cham: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-68241-5_7
22. Bogatić, K. (2021). Children as active participants in a collaborative relationship between the family and the early and preschool education institution. U: A. Višnjić Jevtić, I. Visković (Ur.), *Challenges of collaboration: Development of teachers' professional competences for collaboration and partnership with parents* (pp. 67 - 76). Zagreb: Alfa.
23. Årlemalm-Hagsér, E., Bogatić, K., Einarsdóttir, J., Friberg, I., Sigurðarsdóttir, I. O., Visković, I., Višnjić-Jevtić, A. (2021). Enhancing transition practices in early childhood education: Training Manual. Erasmus+ project report. European Commission. <http://omep.hr/trap/assets/transition-practices---training-manual.pdf>
24. Georgeson, J., Campbell-Barr, V., Merrick, B., Gulliver, K., Archer, N., Orchard, R., Višnjić-Jevtić, A., Bogatić, K., Buus, L., Pilgaard, M., Keller, F., Tuite, K., Benbich, C., Sorzio, P., Catalano, C., Catalano, H., Sánchez-Blanco, C., Diaz, E. (2021). Child-centred competences for early childhood education and care: A free easy access online learning resource. European Commission. <https://www.early-education.org.uk/child-centred-competences-early-childhood-education-and-care>
<https://www.yumpu.com/en/document/read/65901789/child-centred-competences-for-early-childhood-education-and-care1>
25. Bogatić, K., Višnjić Jevtić, A. (in press). "The curriculum is an early childhood educator's factory setting": Rethinking play and child-centredness within early childhood curriculum. U: V. Campbell-Barr, J. Georgeson (Ur.), *Child-Centred Diversity in Early Childhood Education and Care*. London: Routledge (Taylor & Francis Group).
26. Rengel, K. (2012). Pramling, N., Pramling Samuelsson, I. (ur.) (2011). International Perspectives on Early Childhood Education and Development Volume 4: Educational Encounters: Nordic Studies in Early Childhood Didactics. Dordrecht: Springer. Život i škola, 59 (1), 282 - 286. (prikaz knjige)
27. Rengel, K. (2014). Yates, L., Grumet, M. (ur.) (2011). Curriculum in Today's World: Configuring Knowledge, Identities, Work and Politics. Abingdon: Routledge. Školski vjesnik - Časopis za pedagoška i školska pitanja, 63 (1-2), 249 - 252. (prikaz knjige)

Popis aktivnih sudjelovanja na kongresima

1. Međunarodna konferencija 26th ICCP World Play Conference: Providing Play: Applications for policy and practice from research. U organizaciji ICCP, Tallinn University, Estonia Union for Child Welfare. Tallinn, Estonija, 18. i 19. lipnja 2012. Izlaganje rada: Rengel, K. (2012). Preschool teachers in child play.
2. Drugi kongres pedagoga Hrvatske u organizaciji Hrvatskog pedagoškog društva, Opatija, 24. – 26. rujna 2012. Izlaganje rada: Rengel, K. (2012). Autonomija i regulacija dječjeg ponašanja u dječjim jasicama i vrtićima.
3. Međunarodna znanstvena konferencija 2nd Annual International Scientific Conference Early Childhood Care and Education. U organizaciji Moscow Pedagogical Academy of Preschool Education. Moskva, Ruska Federacija, 6. i 7. prosinca 2012. s radom: Babić, N., Rengel, K. (2012). Preschool: A Social-Cultural Context of Childhood.
4. OMEP European Conference 2013 „Play and Playing in Early Childhood“. U organizaciji OMEP Hrvatska i UFZG, Zagreb, 08. – 11. svibanj 2013. Izlaganje rada: Rengel, K. (2013). Gledišta predškolskih odgojitelja o dječjoj igri.
5. Deseti susret pedagoga Hrvatske u organizaciji Hrvatskog pedagoškog društva, Hotel Donat, Zadar, 13. – 16. listopada 2013. Izlaganje rada: Rengel, K. (2013). Pedagoške kompetencije odgojitelja iz perspektive suvremenih shvaćanja djetinjstva i djece.
6. 2nd Symposium of Social Sciences and Humanities PhD Students „Education Culture and Society - Nowadays Challenges“. U organizaciji Department of Education, Department of Psychology i University of Third Age (University of Wrocław) te Foundation „Pro Scientia Publica“, Wrocław, Poljska, 14. – 17. listopada 2013. s radom: Rengel, K. (2013). Children and Childhood in Contemporaneity.
7. The Third Annual International Scientific Conference „Early Childhood Care and Education“. U organizaciji Moscow Pedagogical Academy of Preschool Education. Moskva, Ruska Federacija, 21. – 23. studeni 2013. Izlaganje rada: Rengel, K. (2013). Research with Children in Kindergartens.
8. The Third Annual International Scientific Conference „Early Childhood Care and Education“. U organizaciji Moscow Pedagogical Academy of Preschool Education. Moskva, Ruska Federacija, 21. – 23. studeni 2013. Izlaganje rada: Babić, N., Rengel, K. (2013). Preschool Education in Croatia.
9. III Meždunarodna nauchno-praktičeska konferencija „Innovacionnye processy v teorii i praktike doskol'nogo obrazovanija. U organizaciji Ministerstvo obrazovanija i nauki Rossijskoj Federaciji, Meždunarodnaja akademija nauk pedagogičeskogo obrazovanija, FGBOU VPO „Vladimirskij gosudarstvennyj universitet imeni Aleksandra Grigor'eviča i Nikolaja Grigor'eviča Stoletovyh“, Kafedra doskol'nogo obrazovanija. Vladimir, Ruska Federacija, 23. – 24. siječnja 2014. s radom: Rengel, K. (2014). Children's Participation in Early Childhood Education Institutions.
10. Međunarodni znanstveno-stručni simpozij 14. Dani Mate Demarina. U organizaciji UFZG – Odsjek u Petrinji, Topusku, 29. – 30. svibnja 2014. Izlaganje rada: Rengel, K., Bungić, M. (2014). Suradnja obitelji i dječjeg vrtića iz perspektive djece.
11. Second International Scientist Conference „Cognition and Action in Child's Education“. U organizaciji Pedagogical University in Cracow, Department of Foundations of Education and Work with Children Methodology, The Pre-school and Early School Education Institute, Krakow, Poljska, 02. – 03. lipnja 2014. s radom: Rengel, K. (2014). What is preschool from the children's perspective?.
12. 5th International Conference „Researching children's everyday lives: socio-cultural contexts“. U organizaciji Centre for the Study of Children and Youth, University of Sheffield, Sheffield, Ujedinjeno Kraljevstvo, 01. – 03. srpnja 2014. s radom: Rengel, K. (2014). Children's Agency in Everyday Life in an Institutional Preschool Context.
13. Međunarodna znanstvena konferencija Family today. U organizaciji Faculty of Child and Adult Education of the University of Debrecen i Association of Family Pedagogy, Hajdúböszörmény, Mađarska, 15. listopada 2014. Izlaganje rada: Rengel, K. (2014). Different perspectives on family-preschool partnership.
14. 1. Međunarodni znanstveni i umjetnički simpozij o pedagogiji u umjetnosti. U organizaciji Umjetničke akademije u Osijeku; Agencije za odgoj i obrazovanje; HAZU Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku; FFOS - Odsjek za pedagogiju; FOOZOS, Osijek, 17. – 18. listopada 2014. Izlaganje rada: Rengel, K. (2014). Vizualni postupci u istraživanjima s djecom.
15. Znanstvena konferencija u sklopu 10. dana osnovne škole Splitsko-dalmatinske županije "Prema kvalitetnoj školi". U organizaciji Odsjeka za učiteljski studij FFST, HPKZ – Ogranak Split, Agencije za odgoj i obrazovanje – Podružnica Split, Osnovne škole Mejaši u Splitu, Split, 23. – 25. travnja 2015. Izlaganje rada: Rengel, K. (2015). Iskustva i stavovi predškolskih odgojiteljica o stručnom usavršavanju.
16. Znanstveno-stručni skup Partnerstvo u odgoju i obrazovanju. U organizaciji Odsjeka za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Osijeku, Osijek, 18. rujna 2015. Su-moderatorica skupine C i članica Organizacijskog povjerenstva: Mreža partnerskih odnosa.
17. Znanstveno-stručni skup Pravo djeteta na odgoj i obrazovanje: teorije, politike i prakse. U organizaciji Odsjeka za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu i OMEP-a Hrvatska, Opatija, 30. rujna – 2. listopada 2015. Izlaganje rada: Rengel, K. (2015). Suvremena gledišta o kvaliteti ranoga odgoja i obrazovanja. Članica Organizacijskog odbora.
18. I. International Scientific Conference Special Treatment (I. Különleges Bánásmód nemzetközi tudományos konferencia). U organizaciji Department of Psychology and Special education, Faculty of Childcare and Adult Education of the University of Debrecen, Hajdúböszörmény, Mađarska, 03. prosinca 2015. Izlaganje rada: Bogatić, K. (2015). Children with (dis)abilities in educational contexts: Possibilities for participation.
19. Znanstveno-stručni skup „Pedagog/inja u predškolskoj ustanovi i školi: aktualno stanje i promjene“. U organizaciji Hrvatskog pedagoškog društva i AZOO, Slavonski Brod, 11. travnja 2016. godine. Moderatorica radionice A Pedagozi u ustanovi ranog odgoja.
20. OMEP European Conference 2016 „The Place of the Child in the 21st Century Society“. U organizaciji OMEP UK i Canterbury Christ Church University. Canterbury, Ujedinjeno Kraljevstvo, 05. – 07. svibanj 2016. Izlaganje rada: Bogatić, K. (2016). Children as a Minority Group Within Early Childhood Education Contexts: Research implications.
21. International Scientific Conference „The Ways and Possibilities of Professional Development“. U organizaciji Faculty of Child and Adult Education of the University of Debrecen, Hajdúböszörmény, Mađarska, 25. – 26. svibnja 2016. s radom: Bogatić, K. (2016). Contemporary Perspectives on Preschool Teachers' Professional Development.
22. 5. međunarodni stručni i znanstveni skup „Rani i predškolski odgoj i obrazovanje - izazovi i perspektive“ Osijek 2016. U organizaciji Dječjeg vrtića Osijek i Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku, Osijek, 03. – 04. lipnja 2016. s radom: Bogatić, K. (2016). Stručno usavršavanje iz perspektive predškolskih odgojiteljica.
23. 69th OMEP World Assembly and International Conference „Early Childhood Relationships: The Foundation for a Sustainable Future“. U organizaciji OMEP-a Hrvatska, UFZG i UFRI, Opatija, 19. – 24. lipnja 2017. s radom: Bogatić, K., Gazibara, S., Simel Pranjić, S. (2017). Preschool Teachers' and Teachers' Expectations and Roles in Children's Transition from Preschool to School. Članica Organizacijskog odbora konferencije i tajnica konferencije
24. Treći kongresu pedagoga s međunarodnim sudjelovanjem „Pedagogija u vremenu promjene“. U organizaciji Hrvatskog pedagoškog društva i Agencije za odgoj i obrazovanje, Zagreb, 13. – 14. rujna 2018. s radom: Višnjić-Jevtić, A., Bogatić, K. (2018). Usmjerenost na dijete u kurikulumima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. str. 115
25. Child-Centred Competences for Early Childhood, Education and Care: a conference on the outcomes of an Erasmus+ project. U organizaciji Early Education: The British Association for Early Childhood Education te Early Childhood Studies Degrees Network, Zoom – on-line/London, 7. svibnja 2021. s pozvanim izlaganjem: Višnjić-Jevtić, A., Bogatić, K. (2021). Early childhood educators' perspectives on their own child-centred competences - the Croatian context.
26. 27th scientific conference „Empirical studies in psychology“. U organizaciji Institute of Psychology, Laboratory for Experimental Psychology, Faculty of Philosophy, University of Belgrade, on-line – Zoom/Beograd, 13. – 16. svibnja 2021. s pozvanim izlaganjem: Bogatić, K. (2021). A "new" dynamic? Early childhood education and care during the COVID-19 pandemic.
27. 9th International Conference „Education, Reflection, Development“. U organizaciji Babeş-Bolyai University, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Educational Sciences Department, Zoom/Cluj-Napoca, Rumunjska, 25.-26. lipnja 2021. Izlaganje rada: Bogatić, K., Višnjić Jevtić, A. (2021). Exploring child-centredness with Croatian early childhood teachers: Where do I fit in?
28. Znanstveno-stručni skup „Promjene u RPOO-u – RPOO kao promjena: odgoj i obrazovanje kao odgovor na novo normalno“. U organizaciji OMEP-a Hrvatska i UFZG, Opatija, 11. – 12. studenog 2021. Izlaganje rada: Bogatić, K. (2021). ECEC in the context of COVID-19 – research tendencies: What the academic community wrote about during the first year of the pandemics?. Članica organizacijskog odbora.
29. 10th International Conference „Education, Reflection, Development“. U organizaciji Babeş-Bolyai University, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Educational Sciences Department, Zoom/Cluj-Napoca, Rumunjska, 24.-25. lipnja 2022. Izlaganje rada: Bogatić, K. (2022). Risk in play as a right and need: Exploring the fine balance of risk and safety.

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski	Participacija djece u vrtićima iz perspektive odgojiteljica djece rane i predškolske dobi
Engleski/njemački	Child participation in early childhood institutions from the early childhood educators' perspective
Jezik na kojem će se pisati disertacija	hrvatski jezik
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>Djetinjstvo se u suvremenim teorijskim pristupima unutar znanstvene grane ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, kao i unutar suvremenih studija djetinjstva promatra kao socijalni konstrukt, a djeca kao aktivni akteri u vlastitim životima. Jedan od načina na koji se dječji aktivitet iskazuje je putem participacije djece. Djeca rane i predškolske dobi većinu svojeg budnog vremena provode u institucijama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja s drugom djecom, ali i odgojiteljicama djece rane i predškolske dobi, stoga je vrtiće i odgojiteljice moguće odabrati kao mjesto i sudionike istraživanja o participaciji djece. Participaciju djece u vrtiću moguće je definirati kao aktivno sudjelovanje djece koje se očituje u njihovu odlučivanju, djelovanju i transformaciji iskustava življenja u institucionalnim okruženjima odrastanja. Cilj istraživanja je ispitati stavove odgojiteljica o participaciji djece i njihova viđenja vlastite prakse u odnosu na participaciju djece u vrtićima. Doprinos je predloženog istraživanja u teorijskoj elaboraciji autentične participacije djece, kao i u primjeni i prilagodbi istraživačkog instrumenta u kontekstu hrvatskog ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.</p>
Sažetak na engleskom/njemačkom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>In contemporary theoretical approaches within early childhood education and care as well as within the social studies of childhood, childhood is interpreted as socially constructed, and children as active actors in their own lives. One of the ways children's activity is expressed is through child participation. Young children and preschool children spend most of their wake time in early childhood education and care institutions with other children, as well as with their early childhood educators, therefore early childhood institutions and early childhood educators are a viable option for researching child participation. Child participation could be defined as children's active involvement, visible in their decision-making, activity and transformation of their experiences in institutional settings. The aim of the research is to examine early childhood educators' attitudes towards child participation and their views of their own practice in relation to child participation in early childhood institutions. The contribution of the proposed research is in the theoretical elaboration of authentic child participation, as well as in the application and adaptation of the research instrument in the context of Croatian early childhood education and care.</p>

Uvod (maksimalno 2000 znakova s praznim mjestima)

Teorijsko uporište participacija djece ima u suvremenim shvaćanjima i istraživanjima djetinjstva i djece, posebice u institucionalnom kontekstu odrastanja (dječje jaslice, vrtići, škole...). Suvremena shvaćanja djetinjstva i djece obuhvaćaju "nove" konceptualizacije navedenih pojmova unutar društvenih znanosti (pedagogija, sociologija, psihologija, etnologija, kulturna antropologija...) od druge polovine dvadesetog stoljeća. Obilježava ih viđenje djetinjstva kao socijalno konstruiranog i strukturiranog. Socijalna konstruiranost djetinjstva očituje se u viđenju varijabilnosti djetinjstva u relaciji s određenim povijesnim, društvenim, kulturnim i političkim kontekstima (James, James, 2008; Woodhead, 2006). Socijalna strukturiranost djetinjstva očituje se u viđenju djetinjstva kao strukturalne sastavnice svakog društva, u relaciji s njegovim povijesnim, društvenim, kulturnim i političkim karakteristikama (Alanen, Mayall, 2001; Qvortrup, 2009).

U suvremenim shvaćanjima djetinjstva i djece, dominira stajalište da su djeca aktivna u konstrukciji vlastita života te života odraslih (Corsaro, 2011). U sklopu navedenog, dječji aktivitet proizlazi iz sposobnosti djeteta za autonomno djelovanje (James, James, 2008) u obiteljskim i institucionalnim kontekstima odrastanja. Dječji aktivitet na primjeru participacije djece predmet je brojnih istraživanja, posebice u institucionalnom kontekstu (obitelj, dječje jaslice, vrtići, škola, domovi...) (Berthelsen, Brownlee, 2005; Sandberg, Eriksson, 2010; Johansson, Sandberg, 2010). S obzirom na specifičnosti institucionalnog konteksta odrastanja djece i odgovornosti koje se unutar njega pripisuju odraslima – odgojiteljicama djece rane i predškolske dobi (Višnjic Jevtić, 2018; Višnjic Jevtić, Sadownik, Enghdal, 2021), važno je doznati njihova viđenja djece, djetinjstva i aspekata odgoja i obrazovanja kao prediktorima njihove prakse (Babić, Irović, Krstović, 1997). Participacija djece se shvaća kao aktivno sudjelovanje djece koje se očituje u njihovu odlučivanju, djelovanju i transformaciji iskustava življenja u institucionalnim okruženjima kao što su dječje jaslice, vrtići, škole itd. (Rogoff, 2003).

Pregled dosadašnjih istraživanja (maksimalno 5000 znakova s praznim mjestima)

Participacija djece predmet je teorijskih i empirijskih istraživanja djetinjstva i djece, ali i predmet politika o pravima djece, što je vidljivo iz UN-ove Konvencije o pravima djeteta (1989). Dok se u suvremenim shvaćanjima djetinjstva i djece participacija razmatra u sklopu interakcijskog procesa u kojemu se pregovaraju odnosi između odraslih i djece (Theobald, Danby, Ailwood, 2010), u UN-ovoj Konvenciji o pravima djeteta (1989) razmatra se kao preduvjet za ostvarivanje prava na slobodno izražavanje vlastitih stavova. Iz uvida u suvremena empirijska istraživanja participacije djece u dječjim vrtićima vidljivo je da je ona ostvariva u uvjetima pregovaranja između odgojiteljica i djece (Markström, Halldén, 2009). Odnosno, ostvariva je u kontekstu otvorene i recipročne interakcije između odgojiteljica i djece te responsivnosti odgojiteljica prema djeci (Emilson, 2007; Tomanović, 2003). Međutim, u praksama ranog odgoja i obrazovanja, dječje mogućnosti participacije su ograničene (Einarsdóttir, 2005; Sheridan, Pramling Samuelsson, 2001).

Kada je riječ o istraživanjima participacije djece u odnosu na kvalitetu ranog odgoja i obrazovanja, Sheridan (2007) zaključuje da je visoka razina participacije djece temeljno obilježje visoke "pedagoške" kvalitete procesa ranog odgoja i obrazovanja, što potvrđuju i rezultati istraživanja autorica Wiltz i Klein (2001). Participacija djece se u navedenim istraživanjima ostvarivala unutar aktivnosti u dječjem vrtiću koje su bile otvorene i nestrukturirane (Sheridan, 2007; Wiltz, Klein, 2001). Niska razina participacije djece obilježje je niske kvalitete procesa ranog odgoja i obrazovanja (Sheridan, 2007; Wiltz, Klein, 2001). Slično tome, Sylva i sur. (2007) ustvrđuju da u odgojnim skupinama, kojima je kvaliteta procesa ranog odgoja i obrazovanja procijenjena visokom, djeca provode više vremena u recipročnoj interakciji s odgojiteljicama. U odgojnim skupinama, kojima je kvaliteta procesa ranog odgoja i obrazovanja procijenjena niskom, djeca provode više vremena igrajući se sama ili u aktivnostima cijele grupe, vođenima od strane odgojiteljica (Sylva i sur., 2007).

Opsežno istraživanje perspektiva odgojiteljica o participaciji djece u odnosu na vlastitu praksu proveli su Kangas, Venninen, Ojala (2016), a rezultate vide kao doprinos razvoju prakse ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, u smislu podrške participaciji djece. Autori su zaključili da postoje tri pretpostavke za participaciju djece unutar pedagoškog procesa: (1) podržavajuće

okruženje i atmosfera, (2) profesionalne vještine odgojiteljica, posebice u odnosu na učenje i slušanje djece, te (3) praksa participacije koja se odvija kontinuirano, kao proces. Navedenim istraživanjem autori su došli do okvira za razvoj praksi participacije kojega su konceptualizirali kao pedagoški krug participacije. Slično tome, Sandberg i Eriksson (2010) su, istražujući ideje odgojiteljica o participaciji djece u praksi, zaključile da odgojiteljice vide organizaciju svakodnevne prakse kao indikatore visoke razine participacije djece. Razvoj osjećaja koherentnosti i razumijevanja svijeta oko sebe kod djece od strane odgojiteljica također vide kao bitne odrednice podrške participaciji djece u vrtiću. Broström, Johansson, Sandberg i Frøkjær (2014) kontekstualizirali su participaciju djece u okvir učenja te su, istražujući viđenja pojmovu učenja i participacije djece iz perspektive odgojiteljica zaključili da one povezuju učenje sa socijalnom interakcijom i razvojem za kojega ključnim smatraju dječju inicijativnost. Drugim riječima, odgojiteljice vide učenje i participaciju kao neodvojive, u smislu dječje aktivne uključenosti kao pretpostavke učenja. Slično kao i Einarsdóttir (2005) te Sheridan i Pramling Samuelsson (2001), diskrepanciju između vjerovanja i praksi odgojiteljica u odnosu na participaciju djece pronašle su Le-van i Iakshina (2021), zamijetivši da odgojiteljice podržavaju ideju participacije djece, međutim falsificiraju postojanje prakse participacije djece. Naglašavaju važnost istraživanja perspektiva odgojiteljica o participaciji djece kako bi se dobio uvid u njihove vrijednosti i sposobnosti za realizaciju prakse participacije. Day i dr. (2015) svojim istraživanjem došli su do pretpostavki učinkovite participacije djece: inkluzivnost, prilike za dijalogom i suradnjom s odraslima, odnosi koje obilježuje poštovanje, uključenost u cjeloviti projekt, dječja inicijativnost, dječje razvijanje vještina za aktivno građanstvo, kontinuirano naspram jednokratnog uključivanja, integritet i konzistentnost, opipljive prilike ili ishodi kao rezultat participacije, mogućnost dječjeg predlaganja rješenja, informalna participacija ukorijenjena u dječje živote. Kompleksnost ostvarivanja ovog često utopističkog pojma u praksi poziva na njegovo istraživanje iz perspektiva svih uključenih sudionika, počevši s perspektivom odgojiteljica djece rane i predškolske dobi.

Cilj i hipoteze istraživanja (maksimalno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja je ispitati stavove odgojiteljica o participaciji djece i njihova viđenja vlastite prakse u odnosu na participaciju djece u vrtićima.

H1: Odgojiteljice visoko procjenjuju važnost participacije djece u vrtićima.

H2: Socio-demografske varijable su prediktori viđenja participacije djece.

H3: Socio-demografske varijable su prediktori praksi podržavanja participacije djece.

H4: Postoji povezanost između stavova odgojiteljica o participaciji djece i viđenja vlastite prakse u odnosu na participaciju djece.

H5: Odgojiteljice procjenjuju da su karakteristike okruženja prediktor prakse podržavanja participacije djece.

H6: Dob djece s kojom odgojiteljice rade prediktor je prakse podržavanja participacije djece.

Korpus i metodologija istraživanja (maksimalno 6500 znakova s praznim mjestima)

Instrument

Za potrebe ovog istraživanja koristit će se upitnik za odgojiteljice djece rane i predškolske dobi temeljen na dva upitnika za odgojiteljice pronađena u relevantnoj literaturi. Prvi dio upitnika temeljit će se na upitniku autora Broström, Johansson, Sandberg i Frøkjær (2014) kojim su se ispitala viđenja odgojiteljica o dječjem učenju i participaciji. Upitnik će se prevesti s danskog na hrvatski jezik od strane prevoditelja koji je upoznat i s jezikom i sa strukom (specifičnim vokabularom koji se koristi unutar danskog sustava ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja),

preurediti i prilagoditi hrvatskom kontekstu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja pri čemu će se voditi računa o tome da se koristi vokabular koji je uvršten u kontekstu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj i razumljiv ispitanicima istraživanja.

Drugi dio upitnika temeljit će se na upitniku autora Kangas, Venninen, Ojala (2016) kojim su se ispitivale koncepcije i prakse participacije djece iz perspektive odgojiteljica. Upitnik će se prevesti s finskog na hrvatski jezik od strane prevoditelja koji je upoznat i s jezikom i sa strukom (specifičnim vokabularom koji se koristi unutar finskog sustava ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja), preurediti i prilagoditi hrvatskom kontekstu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja pri čemu će se voditi računa o tome da se koristi vokabular koji je uvršten u kontekstu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj i razumljiv ispitanicima istraživanja.

Upitnik će se sastojati od šest dijelova, od kojih će se prvi dio odnositi na sociodemografska obilježja odgojiteljica. Drugi dio temeljit će se na upitniku autora Broström, Johansson, Sandberg i Frøkjær (2014), dok će se ostali dijelovi temeljiti na upitniku autora Kangas, Venninen, Ojala (2016).

Prvi dio sastojat će se od sociodemografskih obilježja odgojiteljica (spol, dob, godine radnog iskustva, najviši postignuti stupanj obrazovanja, status napredovanja u zvanju – status mentora ili savjetnika), njihovog inicijalnog obrazovanja u odnosu na razumijevanje participacije djece, njihovog kontinuiranog profesionalnog razvoja u području participacije djece) te podataka o veličini mjesta u kojemu se vrtić nalazi te dobi djece.

Drugi dio odnosit će se na stavove odgojiteljica djece rane i predškolske dobi o participaciji djece i učenju.

Treći dio odnosit će se na procjene dječjih prilika/mogućnosti za participaciju, prilika/mogućnosti za donošenje odluka, inicijativnosti i istinskog slušanja djece.

Četvrti dio odnosit će se na procjene pedagoških praksi podrške djeci u različitim aktivnostima, od onih iniciranih od strane odgojiteljica do onih iniciranih od strane djece, od aktivnosti igre do aktivnosti učenja, ali i aktivnosti kojima je u primarnom fokusu skrb o djetetu ili djeci.

Peti dio odnosit će se na procese podrške participaciji djece.

Šesti dio odnosit će se na procjene izazova koji sprječavaju participaciju djece u svakodnevnim aktivnostima, kao i prednosti koje ju omogućuju.

Prije početka istraživanja napraviti će se pilot istraživanje na manjem prigodnom uzorku odgojiteljica kako bi se utvrdili mogući nedostaci instrumenta i potom primjereno otklonili.

Sudionici

U istraživanju će sudjelovati odgojiteljice djece rane i predškolske dobi zaposlene u institucijama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (dječjim vrtićima) na području Osječko-baranjske županije. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku za pedagošku godinu 2021./22. u Osječko-baranjskoj županiji zaposlene su ukupno 672 odgojiteljice djece rane i predškolske dobi, što će u ovome istraživanju predstavljati uzorak od najmanje 246 odgojiteljica (Cohen, Manion, Morrison, 2007). Sudionici će istraživanju pristupiti online što će im omogućiti ispunjavanje upitnika u njima najpogodnijem trenutku, što podrazumijeva više vremena za njegovo ispunjavanje i promišljanje, posebice s obzirom na to da je riječ o procjeni kompleksnih situacija iz vlastite prakse. Online ispunjavanje upitnika stoga bi moglo pridonijeti kvaliteti i kvantiteti dobivenih podataka.

Tijekom provedbe, obrade i predstavljanja rezultata istraživanja vodit će se računa o etičkim standardima provedbe empirijskih istraživanja, od zaštite anonimnosti, dragovoljnosti, prava na povlačenje iz sudjelovanja u istraživanju u bilo kojoj fazi istraživanja, upućenosti sudionika u cilj istraživanja te povratne informacije nakon dobivenih rezultata i zaključaka.

Obrada podataka

Istraživanje će se provesti u sklopu kvantitativnog pristupa istraživanjima. Dobiveni podaci obradit će se u statističkom programu SPSS, a obuhvatit će deskriptivnu statistiku i mjere inferencijske statistike. Za potrebe opće deskripcije utvrdit će se mjere centralne tendencije (M, mod, SD, v). Normalnost distribucije utvrditi će se Kolmogorov – Smirnovljev testom. Ovisno o utvrđenoj distribuciji procjene primijenit će se (ne)parametrijske mjere inferencijske statistike. Pouzdanost će se utvrditi koeficijentom Cronbach alfa. Kako bi se objasnila povezanost između varijabli koristit će se faktorska analiza.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (maksimalno 500 znakova s praznim mjestima)

Doprinos predloženog istraživanja je u dubljem razumijevanju participacije djece iz perspektive odgojiteljica kao su-nositeljica svakodnevnih aktivnosti u vrtiću, što će pridonijeti teorijskoj elaboraciji stvarne, autentične participacije djece u svakodnevnim aktivnostima u vrtiću, za razliku od pseudoparticipacije djece. Doprinos istraživanja je također i u primjeni i prilagodbi istraživačkog instrumenta u kontekstu hrvatskog ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.

Popis literature (maksimalno 15 referenci)

Alanen, L., Mayall, B. (2001). *Conceptualizing Child-Adult Relations*. London: Routledge Falmer.

Babić, N., Irović, S. (2003). Dijete i djetinjstvo u pedagojskoj teoriji i edukacijskoj praksi. U: N. Babić, S. Irović (ur.), *Dijete i djetinjstvo - teorija i praksa predškolskoga odgoja* (str. 13 – 34). Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, Visoka učiteljska škola.

Babić, N., Irović, S., Krstović, J. (1997). Vrijednosni sustav odraslih, odgojna praksa i razvojni učinci. *Društvena istraživanja*, 6 (30-31), 551 – 575. <https://hrcak.srce.hr/file/50259>

Berthelsen, D., Brownlee, J. (2005). Respecting children's agency for learning and rights to participation in child care programs. *International Journal of Early Childhood*, 37 (3), 49 – 60, doi: 10.1007/BF03168345

Broström, S., Johansson, I., Sandberg, A., Frøkjær, T. (2014). Preschool teachers' view on learning in preschool in Sweden and Denmark, *European Early Childhood Education Research Journal*, 22 (5), 590 – 603, doi: 10.1080/1350293X.2012.746199

Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2007). *Metode istraživanja u obrazovanju*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Corsaro, W. A. (2011). *The Sociology of Childhood (3rd edition)*. London: Pine Forge Press.

Day, L., Percy-Smith, B., Ruxton, S., McKenna, K., Redgrave, K., Ronicle, J., Young, T. (2015). *Evaluation of Legislation, Policy and Practice of Child Participation in the European Union (EU) – Final report*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Preuzeto 10. travnja 2021. s <https://data.europa.eu/doi/10.2838/45596>

Einarsdottir, J. (2005). We can decide what to play! Children's perception of quality in an Icelandic playschool. *Early Education and Development*, 16 (4), 470 – 488, doi: 10.1207/s15566935eed1604_7

Emilson, A. (2007). Young children's influence in preschool. *International Journal of Early Childhood*, 39 (1), 11 – 38, doi: 10.1007/BF03165946

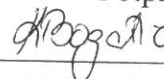
- James, A., James, A. (2008). *Key Concepts in Childhood Studies*. London: Sage Publications Ltd.
- Johansson, I., Sandberg, A. (2010). Learning and participation: two interrelated key-concepts in the preschool. *European Early Childhood Education Research Journal*, 18 (2), 229 – 242, doi: 10.1080/135029310.1080/1350293100378456003784560
- Kangas, J., Venninen, T., Ojala, M. (2016). Educators' perceptions of facilitating children's participation in early childhood education. *Australasian Journal of Early Childhood*, 41 (2), 85 – 94, doi: 10.1177/183693911604100
- Le-van, T., Iakshina, A. (2021). Preschool teachers' beliefs about child participation and its implementation in practice. *SHS Web of Conferences Education and City*, 98 (02001), doi: 10.1051/shsconf/20219802001
- Markström, A.M., Halldén, G. (2009). Children's strategies for agency in preschool. *Children & Society*, 23 (2), 112 – 122, doi: 10.1111/j.1099-0860.2008.00161.x
- Qvortrup, J. (2009). The development of childhood: Change and continuity in generational relations. U: J. Qvortrup (ur.), *Sociological Studies of Children and Youth Volume 12: Structural, historical and comparative perspectives* (str. 1 – 26). Bingley: Emerald Group Publishing Ltd.
- Rogoff, B. (2003). *The Cultural Nature of Human Development*. New York: Oxford University Press.
- Sandberg, A., Eriksson, A. (2010). Children's participation in preschool – on the conditions of the adults? Preschool staff's concepts of children's participation in preschool everyday life. *Early Child Development and Care*, 180 (5), 619 – 631, doi: 10.1080/03004430802181759
- Sheridan, S. (2007). Dimensions of pedagogical quality in preschool. *International Journal of Early Years Education*, 15, (2), 197 – 217, doi: 10.1080/09669760701289151
- Sheridan, S., Pramling-Samuelsson, I. (2001). Children's conceptions of participation and influence in preschool: A perspective on pedagogical quality. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 2 (2), 169 – 194, doi: 10.2304/ciec.2001.2.2.
- Sylva, K., Taggart, B., Siraj-Blatchford, I., Totsika, V., Ereky-Stevens, K., Gilden, R., Bell, D. (2007). Curricular quality and day-to-day learning activities in pre-school. *International Journal of Early Years Education*, 15 (1), 49 – 65, doi: 10.1080/09669760601106968
- Theobald, M., Danby, S., Ailwood, J. (2010). Child participation in the early years: Challenges for education. *Australasian Journal of Early Childhood*, 36 (3), 19 – 26, doi: 10.1177/183693911103600304
- Tomanović, S. (2003). Negotiating children's participation and autonomy within families. *The International Journal of Children's Rights*, 11 (1), 51 – 71, doi: 10.1163/092755603322384029
- UN-ova Konvencija o pravima djeteta (1989). UN. Preuzeto 10. rujna 2021. s https://www.unicef.hr/wp-content/uploads/2017/05/Konvencija_20o_20pravima_20djeteta_full.pdf
- Višnjić Jevtić, A. (2018). Suradnički odnosi odgajatelja i roditelja kao pretpostavka razvoja kulture zajednica odrastanja. U: A. Višnjić Jevtić, I. Visković (Ur.), *Izazovi suradnje: Razvoj profesionalnih kompetencija odgajatelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima* (str. 77 – 110). Zagreb: Alfa.
- Višnjić Jevtić, A., Sadownik, A. R., Engdahl, I. (2021). Broadening the rights of children in the Anthropocene. U: A. Višnjić-Jevtić, A. R. Sadownik i I. Engdahl (Ur.), *Young children in the world*

IZJAVA

Izjavljujem da nisam prijavio/prijavila temu doktorske disertacije (s istovjetnom temom) ni na jednom drugom sveučilištu.

U Osijeku 30. rujna 2022.

Potpis

Napomena*

Za mentoricu se predlaže doc. dr. sc. Adrijana Višnjić-Jevtić, UFZG

Molimo Vas da ispunjeni Obrazac 1 pošaljete u elektroničkom i u tiskanom obliku (potpisan) referentu za doktorski studij u Uredu za studentska pitanja.

*Pod napomenu navesti budućeg mentora